

Prawa człowieka Jan XXIII

1. Wizja Sądu Ostatecznego – „bo byłem głodny, a daliście mi jeść”
2. Ostatnia Wieczerza – „ubogich mieć zawsze będziecie u siebie”
3. Raport o stanie ubóstwa na świecie

Dziś wielki krzyk ludzi ubogich wznoszony jest nade wszystko przez mieszkańców Czarnego Lądu. W Afryce ponad 180 mln. ludzi to analfabeci, 40% populacji powyżej 15 roku życia nie umie pisać ani czytać. Aż 50% dzieci nie ma dostępu do szkoły. Plagą Afryki jest choroba nazwana "dżumą XX wieku" - AIDS, dziesiątkująca społeczności plemienne, zbierająca "śmiertelne żniwo" w przeludnionych miastach. W Nigrze, Angoli i w Mozambiku śmiertelność dzieci do piątego roku życia wynosi powyżej 250 na 1000. Inną wielką bolączką tego kontynentu jest choroba trądu. Można ją porównać do leczenia grypy. Świat nie znajduje pieniędzy, aby temu zapobiec. Chorych na trąd liczy się miliony osób.

Świat ludzi ubogich to także postkomunistyczna Europa. Po zrzuceniu totalitarnego jarzma, miliony ludzi zamieszkujących Europę środkowo wschodnią, żywiło głęboką i entuzjastyczną nadzieję na przemianę ich życia. Za naszą wschodnią granicą mieszkają bardzo ubodzy ludzie. Wielu z nas nie potrafi sobie wyobrazić nędzy ludzi żyjących tak blisko nas. To nędza nie tylko materialna, ale także duchowa.

Bardzo poważnym problemem współczesnego świata jest głód oraz niedożywienie ludności. Najbardziej cierpiącym kontynentem jest Afryka, gdzie w niektórych państwach: Niger, Czad, Republika Środkowo-Afrykańska, Demokratyczna Republika Konga, Angola, Etiopia, Somalia, Mozambik, Madagaskar, ponad 35 % ludności cierpi na niedożywienie. Ten sam problem występuje również w państwach Azji: w Afganistanie, Mongolii, Bangladeszu, Kambodży, Korei Północnej. Bardzo duży wskaźnik niedożywienia (od 20 do 30%) występuje też na innych kontynentach: w Ameryce Południowej (Boliwia) i w Azji (Indie, Kirgizja, Tadżykistan, Tajlandia, Laos) oraz w Oceanii (Papua Nowa Gwinea).

Świat - mimo wielkiego wołania: Nigdy więcej wojny! wciąż jest pełen konfliktów. Oblicza się, że na każdego mieszkańca ziemi przypada około 6 ton tradycyjnych materiałów wybuchowych. Ciągłe zwiększa się produkcja broni. Dzisiaj nie odbywa się żadna Konferencja Pokojowa.

Ostatnia Wielka Konferencja Pokojowa odbyła się w 1999 roku. Aktualnie na świecie toczy się 50 wojen.

W epoce po drugiej wojnie światowej prowadzonych było szereg walk i wojen, których motywem był spór o ropę naftową, przede wszystkim zaś "gra supermocarstw". Wojny te toczyły się w Zatoce Perskiej, w świecie postsowieckim oraz w tzw. "kotle bałkańskim". Wielkim zgorzeniem dla całego świata jest dziś konflikt izraelsko-palestyński. Konflikt ten rozgrywający się w Jerozolimie - "Mieście pokoju" trzech monoteistycznych religii: judaizmu, islamu oraz chrześcijaństwa i na Ziemi Świętej tychże religii, ma szerokie konsekwencje. Dotyka Stanów Zjednoczonych i całego świata arabsko-muzułmańskiego. "Promieniuje" na kraje sąsiadujące z Izraelem, w tym przede wszystkim na Liban. W Izraelu widać wyraźnie zderzenie się uniwersalistycznych roszczeń oraz interesów Zachodu z dążnościami niepodległościowymi Palestyńczyków.

Encyklika *Pacem in terris* papież Jan XXIII

Papież piszę tę encyklikę kilka miesięcy przed śmiercią./kwiecień 1963/ Sytuacja świata jest dramatyczna. Realnie grozi III wojna światowa, konflikt nuklearny. Piszę do ludzi dobrej woli.

Prawo do życia oraz prawo do godnej człowieka stopy życiowej

Człowiek ma prawo do życia, do nienaruszalności ciała, do posiadania środków potrzebnych do zapewnienia sobie odpowiedniego poziomu życia, do których należy zaliczyć przede wszystkim żywność, odzież, mieszkanie, wypoczynek, opiekę zdrowotną oraz niezbędne świadczenia ze strony władz na rzecz jednostek. Człowiekowi przysługuje również prawo zabezpieczenia społecznego w wypadku choroby, niezdolności do pracy, owdowienia, starości, bezrobocia oraz niezawinionego pozbawienia środków niezbędnych do życia⁽⁸⁾.

Prawo do oddawania czci Bogu zgodnie z wymaganiami prawego sumienia

Do praw człowieka zalicza się również możliwość oddawania czci Bogu zgodnie z wymaganiem własnego prawego sumienia oraz wyznawania religii prywatnie i publicznie.

Prawo do wolnego wyboru stanu i do swobody życia rodzinnego

Ponadto ludzie mają prawo wybrać sobie taki stan, jaki im najbardziej odpowiada: albo założyć rodzinę, w czym kobiecie i mężczyźni przysługują równe prawa i obowiązki, albo stan kapłański czy też zakonny"

Rodzinę, opartą na związku małżeńskim zawartym dobrowolnie, jednym i nierozzerwalnym - należy uważać za pierwszy i naturalny związek społeczności ludzkiej. Dlatego należy otoczyć ją jak największą troską - tak w sprawach gospodarczych i socjalnych, jak w dziedzinie poglądów i obyczajów - wszystko w tym celu, aby rodzinę umocnić oraz dopomóc w pełnieniu właściwych jej zadań.

Prawo do utrzymywania i wychowywania własnych dzieci przysługuje w pierwszym rzędzie rodzicom.

Prawa w dziedzinie gospodarczej

Jest rzeczą oczywistą, że człowiek może na mocy prawa naturalnego nie tylko żądać odpowiedniej pracy zarobkowej, lecz również cieszyć się swobodą w jej podejmowaniu.

Wiąże się z tym prawo do takich warunków pracy, aby ani siły fizyczne człowieka nie słabły, ani nie zostawała naruszana nieskazitelność jego obyczajów, ani nie ponosił szkody właściwy rozwój młodzieży. Kobietom zaś należy zapewnić możliwość wykonywania pracy w warunkach zgodnych z ich małżeńskimi czy też macierzyńskimi potrzebami i obowiązkami⁽¹⁵⁾.

Z natury człowieka wypływa również prawo do posiadania na własność prywatną dóbr, względnie środków do ich wytwarzania. Prawo to- "skutecznie przyczynia się do ochrony godności ludzkiej osoby oraz do swobodnego wypełniania obowiązków osobistych w każdej dziedzinie życia. Utwierdza ono wreszcie więź i harmonię wspólnoty rodzinnej, przyczyniając się tym samym do utrwalenia w państwie pokoju i wzrostu dobrobytu".

Trzeba wreszcie i to przypomnieć, że w prawie do własności prywatnej zawarte są również obowiązki społeczne.

Prawo do zrzeszania się

Ze społecznej natury człowieka wynika, że ludzie mają prawo zbierania się i zrzeszania w takiej formie, jaką uważają za najwłaściwszą dla osiągnięcia zamierzonego celu, działania w tych zrzeszeniach z własnej woli i na własną odpowiedzialność oraz dążenie do uzyskania jak najlepszych wyników.

Prawo do emigracji i imigracji

Każdemu człowiekowi winno też przysługiwać nienaruszalne prawo pozostawania na obszarze swego własnego kraju lub też zmiany miejsca zamieszkania. A nawet - jeśli są do tego słuszne przyczyny - ma on prawo zwrócić się do innych państw z prośbą o zezwolenie mu na zamieszkanie w ich granicach. Fakt, że ktoś jest obywatelem określonego państwa, nie sprzeciwia się w niczym temu, że jest on również członkiem rodziny ludzkiej oraz obywatelem owej obejmującej wszystkich ludzi i wspólnej wszystkim społeczności.

Prawo do udziału w życiu publicznym

Trzeba dodać, że z godnością ludzkiej osoby wiąże się prawo czynnego udziału w życiu publicznym oraz wnoszenia własnego wkładu we wspólne dobro obywateli.

Prawo do ochrony swych praw

Osoba ludzka posiada również prawo do słusznej obrony swych praw i do obrony skutecznej, równej dla wszystkich i zgodnej z prawdziwymi zasadami sprawiedliwości. Nienaruszalne prawo człowieka do zabezpieczenia prawnego wynika z samego prawa Bożego; wiąże się z nim zespół konkretnych uprawnień, chronionych przeciw wszelkim zakusom arbitralności".

Obowiązki człowieka

Nierozzerwalny związek praw i obowiązków każdego człowieka

Każdemu z praw, wymienionych wyżej, odpowiadają w tym samym człowieku i obowiązki.

I tak, aby posłużyć się paroma przykładami, prawo człowieka do życia wiąże się z obowiązkiem utrzymywania własnego życia; prawo do poziomu życia godnego człowieka - z obowiązkiem godziwego życia; prawo do wolności w poszukiwaniu prawdy - z obowiązkiem dalszego pogłębiania i poszerzania tych poszukiwań.

Wezwanie do Wielkopostnego czynu miłosierdzia

- a/ odwiedzenie znajomych, telefon z okazji święta
- b/ nawiedzenie chorych w domu, szpitalu
- c/ pomoc w przygotowaniu świąt